

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГІДНИХ УМОВ ТА ОПЛАТИ ПРАЦІ ДЛЯ НАУКОВЦІВ – ШЛЯХ ДО ВІДРОДЖЕННЯ ПРЕСТИЖУ НАУКИ¹

У статті досліджено актуальні питання вітчизняної науки, оскільки ще ніколи вона не мала такого важливого соціального, економічного й технічного значення, як у теперішній час, зокрема розглянуто проблематику гідної й справедливої оплати праці інтелектуального потенціалу країни як фактору розвитку науки. Оскільки в умовах воєнного стану й євроінтеграційних перетворень в Україні праця залишається основним джерелом доходів для населення, а тому питання оплати праці є важливим. Звернуто увагу, що сьогодні в державі усталилася політика низької заробітної плати, особливо це стосується наукової сфери, де оплата праці майже не виконує своєї ключової функції – відтворення затраченої енергії людських ресурсів і мотивації працівників до продуктивної праці. Зроблено висновок, що пріоритетним напрямком наукової політики повинно бути вироблення, прийняття та реалізація рішень, спрямованих на збереження і розвиток кадрового інтелектуального потенціалу, забезпечення його життєдіяльності, встановлення порядку і процедур, що визначають найбільш ефективне використання людських ресурсів. Метою модернізації науки в Україні повинно стати створення такої моделі наукового процесу, в якій би оптимально поєдналися кращі вітчизняні й зарубіжні традиції. Важливого значення в цьому процесі, зокрема набуває створення для наукових працівників гідних, належних, безпечних і здорових умов праці, відповідної матеріально-технічної бази, участі у міжнародних проєктах, і найголовніше забезпечення справедливої, гідної оплати праці. Оскільки політика низької заробітної плати в науковій сфері веде до пошуку науковцями роботи в інших видах економічної діяльності з вищим рівнем оплати праці, а також міграцією за кордон. Констатовано, що гідна оплата праці наукового потенціалу держави повинна мати такі риси: рівень заробітної плати відповідає світовим стандартам; справедлива заробітна плата; заробітна плата відповідає кількості й якості праці; заробітна плата виплачується своєчасно.

Ключові слова: оплата праці, справедливість, гідні умови праці, науковий працівник, національне законодавство, дослідницька інфраструктура.

Постановка проблеми. В умовах воєнного стану й євроінтеграційних перетворень в Україні праця залишається основним джерелом доходів для населення, а тому питання оплати праці є важливим. Не випадково Конституція України, визначивши загальне право на працю як можливість кожного заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується (ч. 1 ст. 43), на розвиток цього права надала кожному громадянину право на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом (ч. 4 ст. 43), і право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло (ст. 48) [1]. На жаль сьогодні в державі усталилася політика низької заробітної плати, особливо це стосується науко-

вої сфери, де оплата праці майже не виконує своєї ключової функції – відтворення затраченої енергії людських ресурсів і мотивації працівників до продуктивної праці. Тому наукові працівники, маючи високий рівень кваліфікації, через безробіття працевлаштовуються на низькооплачувану роботу, що в підсумку негативно впливає на їх подальший професійний розвиток. І як наслідок продовжують залишати наукову сферу найбільш творчі вчені, в тому числі молоді науковці, що зумовлено не тільки скороченням бюджетного фінансування фундаментальних і прикладних досліджень, а й оплатою праці наукових працівників як спеціальних суб'єктів трудового права. Тому збільшення інвестицій у людський капітал і підтримка їх на високому рівні

¹ Статтю підготовлено в межах фундаментальної теми «Правові механізми нової науково-дослідницької інфраструктури» № 0121U113768, 2023 р.

є стратегічно необхідною умовою на шляху вступу України в Європейський Союз.

Мета статті – дослідити актуальні питання вітчизняної науки, оскільки ще ніколи вона не мала такого важливого соціального, економічного й технічного значення, як у теперішній час, зокрема розглянути проблематику гідної й справедливої оплати праці інтелектуального потенціалу країни як фактору розвитку науки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання правового регулювання трудових відносин науковців в Україні розглядали у свої наукових працях Г. Барабаш, В. Кохан, А. Юшко, О. Ярошенко та ін. Питанням ж оплати праці приділяли увагу такі науковці, як М. Бару, Н. Болотіна, В. Бурак, Ю. Бурнягіна, Н. Гетьманцева, К. Довбиш, В. Жернаков, Т. Коляда, О. Процевський, Я. Сімутіна та ін.

Виклад основного матеріалу. В умовах сьогодення збереження і розвиток інтелектуального потенціалу України повинно бути одним із основних напрямків державної політики. Як зазначає О. В. Білецький, задля відтворення і нагромадження інноваційного людського капіталу в Україні необхідно: сприяти розвитку інноваційної культури за допомогою низки ініціатив, що спрямовані на відродження престижу науки в суспільстві, інформування населення про поширення інновацій, розвиток технологій, нові сфери знань і напрями підготовки кадрів для інноваційної діяльності; розширити взаємодію університетського, академічного та галузевого секторів науки, що дозволить налагодити ефективну співпрацю між суб'єктами всіх рівнів і досягти вищої результативності у провадженні інноваційної діяльності; удосконалити систему мотивації найманих працівників у сфері інноваційної діяльності шляхом розширення спектру матеріальних і нематеріальних стимулів; сприяти розвитку програм навчальної міграції й академічної мобільності населення шляхом максимального спрощення процедур участі вітчизняної талановитої молоді у міжнародних програмах стажування закордоном та запровадження преференцій для їх працевлаштування в Україні; сприяти створенню приватного бізнесу та некомерційних освітніх закладів, що надають послуги у сфері підготовки до конкурсів на отримання грантів, стипендій, а також ведуть роз'яснювальну роботу щодо специфіки організації міжнародного співробітництва та обміну персоналом в інноваційній сфері; стимулювати повернення вчених з-за кордону шляхом гарантування працевлаштування за фахом, забезпечення гідних умов та оплати праці й можливостей кар'єрного зростання [2, с. 161-162].

Як бачимо, однією з умов подолання технологічного відставання країни є розвинена система генерації знань, заснована на ефективній національній осві-

ті та потужних наукових дослідженнях і розробках. Тому для здійснення інноваційного прориву Україна має обґрунтувати та впровадити концепт освітньої і наукової пріоритетності, який означає, що процеси створення та розповсюдження продуктів науки і освіти як ключових драйверів збалансованого розвитку суспільства, економіки, людини, повинні отримати виняткову протекцію держави. Як справедливо заявляє І. Є. Таранов, що «одні руїни залишаються від суспільства, де постійно зневажають освіту й науку. Природний талант, здібності людини, не пробуджені освітою, – гинуть. Лавиноподібно зростає відтік талановитої молоді, яка не хоче жити за межами цивілізації. Вироджується не тільки духовна й культурна самобутність, а й економічна й політична самостійність держави. Інтелектуальна криза неодмінно виявляється джерелом усіх бід. Некомпетентність закріплюється на всіх рівнях і приносить чисельні негаразди народу. Лише люди інтелектуальної праці можуть і повинні захистити суспільство від невігластва, протиставити йому всі можливості правової демократичної держави й солідарності інтелектуальних сил» [3, с. 174].

Згідно ст. 23 Загальної декларації прав людини: «кожна людина має право на працю, на вільний вибір роботи, на справедливі і сприятливі умови праці й на захист від безробіття. Кожна працююча особа без будь-якої дискримінації має право на рівну оплату за рівну працю. Кожен працюючий має право на справедливу й задовільну винагороду, яка забезпечує гідне людини існування, її самої та її сім'ї і яка в разі необхідності доповнюється іншими засобами соціального забезпечення» [4]. Тобто головною метою заробітної плати є забезпечення гідного існування людини та її сім'ї. Отже, оплата праці у науковій сфері повинна бути не лише платою за отримані результати роботи, а й виступати запорукою гідного існування науковця.

Водночас оплата праці осіб, працюючих у бюджетній сфері, зокрема науковців і до цього часу залишається критичною. Головними недоліками оплати праці в бюджетних галузях, зокрема є низькі ставки й оклади, невідповідне оцінювання праці, а також відставання рівня оплати праці осіб бюджетних галузей від рівня заробітної плати працівників позабюджетного сектору економіки, що негативно впливає на престиж професії, зокрема у сфері науки, освіти. Усе це призводить, на жаль, до відтоку кадрів в інші сфери економічної діяльності, або взагалі за межі країни. Водночас Україна як соціальна держава, в якій людина визнана найвищою соціальною цінністю, де поважають її честь і гідність, одним із пріоритетних своїх завдань завжди визначає захист права особи на оплату праці, адже саме це право забезпечує можливість фізичного існування людини, задо-

волення духовних, матеріальних та інших потреб. Зокрема, держава забезпечує право на оплату праці працівника шляхом прийняття нормативно-правових актів, якими визначає економічні, правові та організаційні засади оплати праці, встановлює права, гарантії, компенсації та відповідальність за порушення законодавства про оплату праці.

Отже, держава повинна створювати умови не тільки для забезпечення працівникам здійснення права на працю, гарантування рівних можливостей у виборі праці, а й забезпечення прав працівника на оплату праці. Оскільки важко вигадати щось більш принизливе для людини, яка працює й витрачає на це більшу частину свого часу та здоров'я, ніж не виплата або затримка заробітної плати, яка у більшості випадків є єдиним джерелом засобів для існування.

І тому одним із головних питань, зокрема у науковій сфері, що потребує сьогодні вирішення відповідно до Концепції Державної цільової програми розвитку дослідницьких інфраструктур в Україні на період до 2026 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 322-р. [5] є гідні умови праці для науковців, включаючи гідну оплату їх праці. Оскільки не реалізація повною мірою вченими, через недостатнє фінансування, свого наукового потенціалу в Україні призводить до їх відпливу за кордон та до суттєвого зниження конкурентоспроможності наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок, що, в підсумку негативно впливає на використання наукового потенціалу підприємствами та уповільнює розвиток національної економіки, а також погіршує якість життя її громадян, робить неможливою розбудову суспільства, що базується на знаннях. Як зазначає О. Співаковський, сьогодні немає сумнівів, що вітчизняна наука має значні досягнення, які визнаються на світовому рівні. Проте протягом останніх років науковий потенціал держави невпинно знижується. Природне старіння наукового потенціалу доповнюється відпливом мізків та занепадом дослідницької інфраструктури. Здебільшого цей факт пояснюють тимчасовими труднощами, пов'язаними з недостатнім фінансуванням. І це тоді, коли в розвинених країнах високий рівень розвитку науки забезпечується шляхом цілеспрямованого виділення коштів на проведення наукових досліджень та досягнення необхідних конкретних результатів на кожному з їх етапів, зокрема за напрямками: фундаментальних наукових досліджень; прикладних наукових досліджень; конструкторських розробок; одержання нових технологій чи матеріалів тощо [6]. І це правильно, адже майбутнє кожної окремої країни і людства в цілому стає все більш залежним від мудрості, акумульованої віками, здатності людини до творчості, гуманізму людського інтелекту. І для України, яка

стала на шлях інтеграції до ЄС, участь у глобалізаційних процесах є безальтернативним варіантом подальшого розвитку, а передумовою досягнення конкурентних переваг є визнання на практиці пріоритету науки, освіти, цінності інтелектуальної складової людського капіталу.

Особливо сьогодні, коли війна проти російського агресора додала низку нових викликів – скорочення і без того недостатнього фінансування, руйнування дослідницької інфраструктури, розпад наукових колективів, відтік мізків. Водночас визначальним для розвитку наукової сфери все ж залишається подолання описаних вище проблем, які сформувалися досить давно і лише загострилися після початку повномасштабного вторгнення. Виклики післявоєнного відновлення та виклики, пов'язаних з курсом на членство України в ЄС вимагають системного перегляду державної політики у сфері наукових досліджень, розробок та інновацій, зокрема, щоб захистити права науковців на отримання гідної оплати праці в період та після завершення режиму воєнного стану. Тому державі слід вжити заходів щодо забезпечення науковим працівникам таких умов праці й винагороди за працю, котрі відповідають їх становищу, вислугі років і заслугам. Оскільки як зазначено в Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» розвиток науки і техніки є визначальним фактором прогресу суспільства, підвищення добробуту його членів, їх духовного та інтелектуального зростання. Цим зумовлена необхідність пріоритетної державної підтримки розвитку науки як джерела економічного зростання і невід'ємної складової національної культури та освіти, створення умов для реалізації інтелектуального потенціалу громадян у сфері наукової і науково-технічної діяльності, цілеспрямованої політики у забезпеченні використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб [7].

Значну роль у розв'язанні вказаних проблем повинно бути встановлення дієвих механізмів у системі оплати праці, які мають забезпечувати соціальну й економічну справедливість у трудових правовідносинах. Тобто справедливі й сприятливі умови праці та справедливу й задовільну винагороду за неї, а також гідне існування працівника та членів його сім'ї. Тому сьогодні пріоритетними напрямками наукової політики повинно бути вироблення, прийняття та реалізація рішень, спрямованих на збереження і розвиток кадрового потенціалу науки, забезпечення його життєдіяльності, встановлення порядку і процедур, що визначають найбільш ефективне використання людських ресурсів. Концепція гідної праці, одним із основних складників якої є гідна, справедлива оплата праці, повинна стати основою соціаль-

но-економічної політики України, її одним із основних напрямів.

Сьогодні на опрацюванні в комітетах Верховної Ради України знаходиться проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення гідних умов оплати праці педагогічних і науково-педагогічних працівників», реєстраційний № 6512-2 від 25.01.2022 [8], у пояснювальній записці до якого зазначено, що прийняття та реалізація законопроєкту сприятиме підвищенню престижності праці даної категорії працівників, а також дозволить забезпечити дотримання їх трудових прав, сприятиме покращенню їх матеріального становища. І це крок у вірному напрямку. Оскільки сьогодні особливо гостро відчувається знецінення наукової праці. За всі роки незалежності українська наука фінансувалася за залишковим принципом та ніколи не розглядалася як важливий державний пріоритет. Витрати держави на діяльність одного українського вченого в десятки разів менші, ніж у розвинених країнах. Наприклад, порівняно зі США – у 70 разів, Південною Кореєю – у 34 рази. Таке ставлення до науки має дуже серйозні негативні наслідки. За останні роки кількість науковців значно скоротилася (у тому числі через так званий відплив мізків), питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт знизилася і т.д. [9]

Тому нині головними цілями повинні бути, по-перше, збереження кваліфікованих кадрів; по-друге, залучення перспективної молоді; по-третє, стимулювання продуктивності праці науковців завдяки застосуванню адекватної системи винагороди за ефективну працю. При цьому слід дотримуватися таких принципів побудови системи оплати праці науковців: відповідність вимогам нормативної бази, передусім щодо рівня соціальних гарантій в оплаті праці; врахування ситуації на ринку праці; забезпечення логічності й чіткості схем посадових окладів (тарифних сіток) через обрання раціонального принципу їх конструкції; оптимізація співвідношення основної (ба-

зової) і додаткової заробітної плати в загальному заробітку; обґрунтованість діапазону тарифної сітки (співвідношення мінімального й максимального окладу); використання порогу відчутності матеріального стимулу; врахування специфіки наукової сфери [10, с. 57].

Висновки. Підводячи підсумок вищевикладеному, слід констатувати, що сьогодні пріоритетним напрямком наукової політики повинно бути вироблення, прийняття та реалізація рішень, спрямованих на збереження і розвиток кадрового інтелектуального потенціалу, забезпечення його життєдіяльності, встановлення порядку і процедур, що визначають найбільш ефективне використання людських ресурсів. Метою модернізації науки в Україні повинно стати створення такої моделі наукового процесу, в якій би оптимально поєдналися кращі вітчизняні й зарубіжні традиції. Важливого значення в цьому процесі, зокрема набуває створення для наукових працівників гідних, належних, безпечних і здорових умов праці, відповідної матеріально-технічної бази, участі у міжнародних проєктах, і найголовніше забезпечення справедливої, гідної оплати праці. Оскільки політика низької заробітної плати в науковій сфері веде до пошуку науковцями роботи в інших видах економічної діяльності з вищим рівнем оплати праці, а також міграцією за кордон. Вважаємо, що гідна оплата праці наукового потенціалу держави повинна мати такі риси: рівень заробітної плати відповідає світовим стандартам; справедлива заробітна плата; заробітна плата відповідає кількості й якості праці; заробітна плата виплачується своєчасно. Якщо ж в Україні не будуть прийняті відповідні заходи, то і далі до країн ЄС і США продовжиться трудова міграція працівників з України, і передусім – «витік мізків», від'їзд висококваліфікованих фахівців, які створюватимуть і впроваджуватимуть інновації, але не для української економіки, а для забезпечення конкурентоспроможних ринків цих країн.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Білецький О. В. Формування і використання людського капіталу в інноваційній економіці : дис. ... канд. економ. наук : 08.00.07. Вінниця, 2016. 225 с.
3. Таранов И. Е. Интеллектуальный труд, наука и образование. Кризис в Украине : монография. Харьков : Фолио, 1994. 258 с.
4. Загальна декларація прав людини : прийнята резолюцією 217 А (III) ГА ООН від 10.12.1948. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
5. Концепції Державної цільової програми розвитку дослідницьких інфраструктур в Україні на період до 2026 року : схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 р. № 322-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-2021-p#Text>.
6. Співаковський О. Реформа науки – основа розвитку держави. *Голос України*. URL: <http://www.golos.com.ua/article/295977>.

7. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 3. Ст. 25. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.
8. Забезпечення гідних умов оплати праці педагогічних і науково-педагогічних працівників. Веб-сайт Східного міжрегіонального управління Державної служби України з питань праці. 17 травня 2022. URL: <https://smu.dsp.gov.ua/news/zabezpechennia-hidnykh-umov-oplaty-pratsi-pedahohichnykh-i-naukovo-pedahohichnykh-pratsivnykiv>.
9. Куликов Г. Як розірвати порочне коло низьких заробітних плат. *Дзеркало тижня*. 8 квітня 2016. URL: <https://zn.ua/ukr/macrolevel/yak-rozirvati-porochne-kolo-nizkih-zarobitnih-plat-.html>.
10. Монастирська Г. В. Система оплати праці в НАН України: стратегія і особливості реформування. *Вісник НАН України*. 2019. № 10. С. 51–62. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/160513>.

REFERENCES

1. Constitution of Ukraine (1996, June). *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 30, 141. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
2. Biletsky, O. V. (2016). Formation and use of human capital in the innovative economy. *Candidate thesis*. Vinnytsia [in Ukrainian].
3. Taranov, I. E. (1994). *Intellectual work, science and education. Crisis in Ukraine*. Kharkiv [in Ukrainian].
4. UN Universal Declaration of Human Rights (1948, December). Retrieved from: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015 [in Ukrainian].
5. Concepts of the State target program for the development of research infrastructures in Ukraine for the period until 2026: approval. by order of the Cabinet of Ministers of Ukraine (2021, April). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-2021-p#Text> [in Ukrainian].
6. Spivakovsky, O. Reform of science – the basis of state development. *Voice of Ukraine*. Retrieved from: <http://www.golos.com.ua/article/295977> [in Ukrainian].
7. On scientific and scientific and technical activity: Law of Ukraine (2015, November 26). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> [in Ukrainian].
8. *Ensuring decent pay conditions for teaching and research-pedagogical workers*. Veb-sait Skhidnoho mizhrehionalnoho upravlinnia Derzhavnoi sluzhby Ukrainy z pytan pratsi. Retrieved from: <https://smu.dsp.gov.ua/news/zabezpechennia-hidnykh-umov-oplaty-pratsi-pedahohichnykh-i-naukovo-pedahohichnykh-pratsivnykiv> [in Ukrainian].
9. Kulykov, H. (2016). How to break the vicious circle of low wages. *Dzerkalo tyzhnia*. Retrieved from: <https://zn.ua/ukr/macrolevel/yak-rozirvati-porochne-kolo-nizkih-zarobitnih-plat-.html> [in Ukrainian].
10. Monastyrskaya, G. V. (2019). Labor payment system in the National Academy of Sciences of Ukraine: strategy and features of reform. *Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine*, 10, 51–62 [in Ukrainian].

VAPNYARCHUK NATALIYA

PhD in Law, Senior Researcher, Senior Researcher of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of the NALS of Ukraine

PROVIDING DECENT CONDITIONS AND SALARY FOR SCIENTISTS – THE WAY TO THE REVIVAL OF THE PRESTIGE OF SCIENCE

Problem setting. The article examines the topical issues of national science, as it has never had such an important social, economic and technical significance as at present, in particular, the issue of decent and fair remuneration of the intellectual potential of the country as a factor in the development of science is considered. Since in the conditions of martial law and European integration transformations in Ukraine, work remains the main source of income for the population, and therefore the issue of wages is important. Attention is drawn to the fact that the policy of low wages has been established in the state today, especially in the scientific field, where the payment of labor almost does not fulfill its key function - the reproduction of the spent energy of human resources and the motivation of employees for productive work.

Purpose of research. The purpose of the article is to investigate the current issues of national science, since it has never had such an important social, economic and technical significance as at present, in particular to consider the issue of decent and fair remuneration of the intellectual potential of the country as a factor in the development of science.

Analysis of recent research and publications. Separate issues of legal regulation of labor relations of scientists in Ukraine were considered in their scientific works by H. Barabash, V. Kokhan, A. Yushko, O. Yaroshenko, and others. Such scientists as M. Baru, N. Bolotina, V. Burak, Yu. Burnyagina, N. Hetmantseva, K. Dovbysh, V. Zhernakov, T. Kolyada, O. Protsevskiy, Ya. Simutina and others

Article's main body. In today's conditions, the preservation and development of Ukraine's intellectual potential should be one of the main directions of state policy. One of the conditions for overcoming the country's technological backwardness is a developed knowledge generation system based on effective national education and powerful scientific research and development. Therefore, in order to make an innovative breakthrough, Ukraine must justify and implement the concept of educational and scientific priority, which means that the processes of creating and distributing the products of science and education as key drivers of the balanced development of society, economy, and man must receive exclusive state protection.

Conclusions and prospects for the development. It was concluded that the priority direction of scientific policy should be the development, adoption and implementation of decisions aimed at preserving and developing the intellectual potential of personnel, ensuring its vital activity, establishing order and procedures that determine the most effective use of human resources. The goal of the modernization of science in Ukraine should be the creation of a model of the scientific process in which the best domestic and foreign traditions would be optimally combined. Important importance in this process, in particular, the creation of dignified, proper, safe and healthy working conditions for scientific workers, the appropriate material and technical base, participation in international projects, and most importantly ensuring fair, decent remuneration. Since the policy of low wages in the scientific field leads to scientists looking for work in other types of economic activity with a higher level of remuneration, as well as migration abroad. It was established that decent remuneration for the work of the scientific potential of the state should have the following features: the salary level meets world standards; fair wages; salary corresponds to the quantity and quality of work; wages are paid on time.

Key words: salary, justice, decent working conditions, scientific worker, national legislation, research infrastructure.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Вапнярчук Н. М. Забезпечення гідних умов та оплати праці для науковців – шлях до відродження престижу науки. *Право та інновації*. 2023. № 4 (44). С. 34–39.